klk.-k. 1875—80, Puhja klk.-k. 1881—82, Tartu sem. 1883—86. — Õp. Aakre-Põhu v.-k. 1886, Valgas Peetri kirikuk. 1887—88, Aakre-Pühaste v.-k. 1888—91; Tartus „Eesti Post." toimetuses 1891—93, „Post." toimetuses 1893; rmtukauplusepidaja Valgas 1893—96; Tall-s „E. Post." toimetuses 1896—98; Tartus „Põllumehe" toimetuses 1898—1901; Tall-s „E. Post." (1901—04), „Rahva Lõbulehe" (1904—06), „Pvl." (1905—08) ja „Virulase" (1909—10) toimetaja; ametis Põhja-Eesti Ühispangas Tallinnas 1913. a-st; ajakirja „Romaani" toimetaja 1922. a-st; toimetanud mitme a. jooksul Laakmann'i *Kasulikku kalendrit* ja Schnakenburg'i *Isamaaning Kasulikku kalendrit*. — Olnud Valga karskuss-i näitejuht ja esim.; Tall. Jaani kog. nõuk. l., sama kog. vaestehoolekandes-i esim.; kauaaegne Tall. Meestelaulu S-i kirjatoim. ja auliige 1928. a-st; tegev paljudes teistes seltses. — Kirjanduslikult tegev 1880. a-st; avaldanud üle 450 raamatu, neist enam jagu tõlked ja mõnikümmend algupärast; eriti rohkesti on ta raamatute hulgas laste- ja noorsookirjandust; valiku tema 5 viimase aasta luuletisist sisaldab *Minu kodu* (1930); kultuurloolise sisuga on ta raamatud *Mälestused Juhan Liivist* (1920) ja *Minevikku jälgimas* (1923). Peale selle avaldanud hulga kirjutisi ajakirjanduses. — Alal. asuk.: Tall.

GRÜNTHAL, Richard Amandus Johannes, tööstur. Sünd. 20. VI 1876 Simunas Virum.; vanemad — piiritusmeister Karl G. ja Eulalie (Grünberg); abielus Erna Seeland'iga 1912. a-st. — Õppis Tartu reaalk. kuni 1894; oma erialal õppinud ning täiendunud Berliinis ja Hamburgis 1902, Berliinis ja Sachsenhausenis 1906, Kopenhaagenis 1910 ja järgm. a-tel. — Tartu pärmivabriku tehnil. juh. abiliseks 1898; Tartu pärmiv. tehnil. juh. 1904. a-st. — Tartu Vabrikantide Üh-se juh. l. asutamisest saadik; A./S. „Extraktor'i" juh. esim., A./S. Tartu Tööstuspanga juh. l. — Alal. asuk.: Tartu.

GRÜNTHAL, Timotheus, kohtunik. Sünd. 29. VI 1893 Muhum.; vanemad — talupidaja Jaan G. ja Riste (Ausmees); abielus Veera Poska'ga 1919. a-st. — Õppis Hellamaa klk.-k. 1902—06, Kuressaare l.-k. 1906—08, Kuressaare gümn. 1908—14, Peterburi ülik. õigusteadusk. 1914—16, Tartu ülik. õigusteadusk. 1920—22, mil lõpetas selle I järgu diplomiga. — Maailmasõjas 1916—17, eesti rahvuslikes väeosis 1917—18; vanem kohtuameti kand. Tartu-Võru Rahukogu juures 1920—21; lisarahukohtunik 1921—22; Tartu I jaosk. rahukohtun. 1922; Tartu-Võru Rahuk. alal. l. 1922—24; Tall.-Haapsalu Rahuk. alal. l. 1924—28, abiesim. ja tsiviilosak. juh. 1928; Riigikohtu l. tsiviilosak. 1928. a-st; olnud õigusteadusl. ainete õp. Kuressaare gümn., Tartu kommertsgümn. ja politseik. — Ajalehe „Meie Maa" asutaja Kuressaares 1919; Saare maavalitsuse esim. 1918—20; Asutava Kogu ja I Riigikogu l. tööerak. nimekirja järgi. — Teinud kaastööd ajakirjandusele; avaldanud artikleid oma erialalt „Õiguses" ja vastavais käsiraamatuis. — Alal. asuk.: Tartu.

GRÜNTHAL, Villem (varjun. [V.] Ridala), kirjanik ja keeleteadlane. Sünd. 30. V 1885 Kuivastus Muhum.; vanemad — kaupmees Karl G. ja Maria (Salm); abielus Ida Hokkanen'iga 1922. a-st. — Õppis Hellamaa klk.-k. 1891—95, Kuressaares prl. Eisenschmidt'i erak. 1895—97, Kuressaare gümn. 1897—1905; astus Tartu ülik. 1905; õppis Helsingi ülik. soome keelt ja kirjandust 1905—09, mil lõpetas ülik. cand. phil. astmega; omandas mag. astme seals. 1911; Tartu ülik. teadusl. stipendiaat Helsingis 1919—23. — Eesti k. õp. Tartu E. Nooresoo Kasvat. S-i tütarl.-gümn. 1910—19; eesti. k. lektor Helsingi ülik. 1923. a-st. — Oli tegev „Noor-Eesti" kirjandusl. rühmituses, „Üliõpilaste Lehe" toimetajana 1914—16, E. Kirj. S-i eestseisuses 1911—20 ja keeletoimk-s, kus viimases töötas *Eesti keele õigekirjutuse-sõnaraamatu* (1918) koostamisel; tegev *Eesti rahvalaulude* väljaandmise toimk-s. — Avaldanud eriraamatuina luuletiskogud *Villem Grünthali laulud* (1908), *Kauged rannad* (1914), *Tuules ja tormis* (1927); jutustavad luuletööd *Ungru krahv* (1915), *Merineitsit* (1918), *Saarnak* (1918), *Toomas ja Mai* (1924); kirjandusloolised j. m. tööd *Tõu küsimus* (1914), *Anna Haava* (essee, 1915), *Esteetika* (B. Croce järgi, 1919), *Eesti keele õigekirjutus* (1922), *Eesti kirjanduse ajalugu koolidele* (1922, II tr. I—II, 1924—27, III 1930), *Eesti kirjand. ajaloo lugemik* I—II (1923), *Ernst Enno*